

بررسی و معرفی روش های بکارگیری مهندسی ارزش در بهداشت و درمان

نویسندگان: دکتر حمیدرضا دهقان^۱، مریم نیک فرد^۲، مژگان السادات سلامتیان^۳

Email: m.nikfard@gmail.com, salamatian@gmail.com

چکیده

مقدمه: مهندسی ارزش، که در صنعت بهداشت و درمان با نام «آنالیز ارزش» شناخته می شود، امروزه به ابزاری استراتژیک برای کاهش هزینه های سازمان در زمینه خرید و چرخه ارزش مواد تبدیل شده است. این تحقیق به منظور تعیین کاربردهای مهندسی ارزش در بهداشت و درمان بر اساس گزارشات مکتوب صورت گرفته است.

روش کار: پژوهش حاضر از نوع Systematic Review می باشد. کلیدواژه های مربوطه در ده موتور جستجو با استفاده از استراتژی های متنوع، جستجو شدند. مطالعات موردی در زمینه بکارگیری آنالیز ارزش در بهداشت و درمان با تمرکز بر سه متغیر: زمینه کاری آنالیز ارزش، روش بکارگیری آنالیز ارزش و نتایج حاصله، مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند. جدولی که به این منظور طراحی شده بود شامل نام فیلد، روش مورد استفاده، کد (یکی از ۶ کد تعریف شده برای طبقه بندی موارد)، مبلغ صرفه جویی، نتیجه، مکان اجرای پروژه، هدف از پروژه و دلیل بکارگیری آن بود. برای تجزیه و تحلیل مطالعات انجام شده، به تفکیک روش های بکار برده شده، حداکثر، حداقل و متوسط میزان صرفه جویی در هر فیلد تعیین شدند.

نتایج: تعداد کل رکوردهای ثبت شده ۴۸ مورد بود. بیشترین تعداد مربوط به فیلد جنرال (۱۹ مورد) و کمترین تعداد مربوط به فیلد ساخت و ساز (۴ مورد) بود. متوسط میزان صرفه جویی در فیلد جنرال بیشترین (۱,۷۷۰,۴۱۲ دلار) و در فیلد درمانی کمترین (۳۰۱,۷۳۸ دلار) مقدار را داشت.

بحث و نتیجه گیری: نتایج این تحقیق مؤید این موضوع است که آنالیز ارزش می تواند در بهداشت و درمان مؤثر باشد. کاربرد این روش در بهداشت و درمان در کشف فرصت های ناب صرفه جویی، بسیار کارا و اثربخش است و تمرکز سازمان را به سمت حیاتی ترین نواحی هدایت می کند.

کلید واژه: مهندسی ارزش، آنالیز ارزش، بیمارستان، بهداشت و درمان، Systematic Review

مقدمه

آنالیز ارزش امروزه به صورت ابزاری استراتژیک برای کاهش هزینه های سازمان های بهداشتی درمانی در زمینه خرید و چرخه ارزش مواد تبدیل شده است. اما، به گفته دانشمندان این رشته، آنالیز ارزش به صورت یک راز نگه داشته شده است. در دنیایی که سازمان های بهداشتی درمانی در رقابتی فشرده روش های اولیه مهندسی ارزش را کهنه کرده و در پی به کارگیری روش های جدید هستند، متأسفانه این مفهوم هنوز در سیستم بهداشت و درمان کشور ما بسیار ناآشنا و جدید است. در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اقدامات مؤثری در زمینه کاهش هزینه و افزایش بهره وری صورت گرفته است. طرح هایی مانند برون سپاری (خصوصی سازی) در بیمارستانها در بخش های پشتیبانی مانند نقلیه، آشپزخانه، تأسیسات و غیره اثرات چشمگیری بر کاهش هزینه ها و بهبود مصرف داشته است. اما به نظر می رسد این اقدامات نیاز به حمایت اصولی با تئوری های ساختاریافته دارند. در این میان آنالیز ارزش یک روش سیستماتیک برای سازماندهی به نظریات مربوط به استفاده بهینه از منابع می باشد.

منابع در بهداشت و درمان یکی از مسائل مورد توجه کشور های در حال توسعه است، زیرا تقریباً ۶٪ از تولید ناخالص داخلی و حدود ۵ تا ۱۰٪ از هزینه های دولت به بهداشت و درمان اختصاص یافته است.^۱ این رقم برای کشور ایران، ۵/۵ درصد GDP در سال ۲۰۰۰ و در همین سال برای کشور آمریکا ۱۴/۷ درصد محاسبه شده است.^۲ در بهداشت و درمان چالش اساسی ارائه خدمات با کیفیت در عین حفظ سرمایه و کسب درآمد است. با توجه به پیچیدگی صورتحساب های درمانی و فرایند کلی چرخه درآمد، به اضافه هزینه های فزاینده ارائه خدمات، یک بیمارستان نمی تواند هیچ گونه ناکارآمدی در کسب درآمد را برتابد. هرگونه ضعیفی در فرایند کارگزینی، رویه های اداری، سیستم های IT و زیرساخت ها اثر مهمی در وضعیت مالی بیمارستان دارد.^۳

تعاریف گوناگونی برای آنالیز ارزش وجود دارد که کامل ترین و مرتبط ترین تعریف با بهداشت و درمان بدین شرح می باشد: آنالیز ارزش تکنیکی است سیستماتیک، کارکردگرا، تیمی، خلاقانه، با بکارگیری تخصص های متعدد که هزینه های طول عمر (LCC) Life

^۱ MD. MPH. مدیر گروه مدیکال انفورماتیک دانشگاه علوم پزشکی یزد

^۲ کارشناس مدیریت بهداشت و درمان، دانشگاه علوم پزشکی یزد

^۳ کارشناس مدیریت بهداشت و درمان، دانشگاه علوم پزشکی یزد